

נדב ואביהוא

אסנת בוורמן - שילה (שיעור מס' 120)

הסיפור:

ויקרא פרק ט - י פרשת שמיני

(א) ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל... (כב) וישא אהרן את ידו וידיו אל העם ויברכם וירד מעשת החטאת והעלה והשקמים: (כג) ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם וירא כבוד יקוק אל כל העם: (כד) ותצא אש מלפני יקוק ותאכל על המזבח את העלה ואת החלבים וירא כל העם ויראו ויפלו על פניהם:

(א) ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישומו עליה קטרת ויקרבו לפני יקוק אש זרה אשר לא צוה אתם: (ב) ותצא אש מלפני יקוק ותאכל אותם וימתו לפני יקוק: (ג) ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר יקוק לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אקבד וידם אהרן: (ד) ויקרא משה אל מישאל ואל אלצפן בני עזיאל דד אהרן ויאמר אליהם קרבו שאו את אחיכם מאת פני הקדש אל מחוץ למחנה: (ה) ויקרבו וישאם בכתנתם אל מחוץ למחנה כאשר דבר משה: (ו) ויאמר משה אל אהרן ולא לעזר ולאיתמר בניו ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרמו ולא תמתו ועל כל העדה קצף ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף יקוק: (ז) ומפתח אהל מועד לא תצאו פן תמתו כי שמן משחת יקוק עליכם ויעשו כדבר משה: פ (ח) וידבר יקוק אל אהרן לאמר: (ט) ויושכר אל תשפת אפה ובגיד אפה בבאכם אל אהל מועד ולא תמתו חקת עולם לדורותיכם: (י) ולהבדיל בין הקדש ובין החל ובין הטמא ובין הטהור: (יא) ולהורות את בני ישראל את כל החקים אשר דבר יקוק אליהם ביד משה: פ

ויקרא פרק טז – פרשת אחר מות

(א) וידבר יקוק אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני יקוק וימתו: (ב) ויאמר יקוק אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל בא בכל עת אל הקדש מבית לפרכת אל פני הכפרת אשר על הארון ולא ימות כי בענן ארצה על הכפרת: (ג) בזאת בא אהרן אל הקדש בפר בן בקר לחטאת ואיל לעלה: (ד) כתנת בד קדש ילבש ומכנסי בד יהיו על בשרו ובאבנט בד יחגר ובמזנפת בד יצנף בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו וילבשם:

במדבר פרק ג – פרשת במדבר

(א) ואלה תולדות אהרן ומשה ביום דבר יקוק את משה בהר סיני: (ב) ואלה שמות בני אהרן הבכור נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר: (ג) אלה שמות בני אהרן הכהנים המשחים אשר מלא דם לכהן: (ד) וימת נדב ואביהוא לפני יקוק בהקרבתם אש זרה לפני יקוק במדבר סיני ובנים לא היו להם ויכהן אלעזר ואיתמר על פני אהרן אביהם: פ (ה) וידבר יקוק אל משה לאמר: (ו) הקרב את מטה לוי והעמדת אתו לפני אהרן הכהן ושרתו אתו: (ז) ושמרו את משמרתו ואת משמרת כל העדה לפני אהל מועד לעבד את עבדת המשכן: (ח) ושמרו את כל כלי אהל מועד ואת משמרת בני ישראל לעבד את עבדת המשכן: (ט) ונתתה את הלויים לאהרן ולבניו נתונם נתונם המה לו מאת בני ישראל: (י) ואת אהרן ואת בניו תפקד ושמרו את כהנתם והזר הקרב יומת: פ

במדבר פרק כו – פרשת פנחס

(נח) אלה משפחות לוי משפחת הלבני משפחת החברני משפחת המחלי משפחת המוששי משפחת הקרחי וקהת הולד את עמרם: (נט) ושם אשת עמרם יוכבד בת לוי אשר ילדה אתה ללוי במצרים ותלד לעמרם את אהרן ואת משה ואת מרים אחתם: (ס) ויולד לאהרן את נדב ואת אביהוא את אלעזר ואת איתמר: (סא) וימת נדב ואביהוא בהקריבתם אש זרה לפני יקוק:

דברי הימים א פרק כז

(א) ולבני אהרן מחלקותם בני אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר: (ב) וימת נדב ואביהוא לפני אביהם ובנים לא היו להם ויכהנו אלעזר ואיתמר: (ג) ויחלקם דויד וצדוק מן בני אלעזר ואחיהם מן בני איתמר לפקדתם בעבדתם:

הייחוס:

שמות פרק ו פסוק כג ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה ותלד לו את נדב ואת אביהוא את אלעזר ואת איתמר:

דברי הימים א פרק ה (כז) בני לוי גרשון קהת ומררי: (כח) ובני קהת עמרם יצהר וחרון ועזיאל: ס (כט) ובני עמרם אהרן ומשה ומרים ס ובני אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר: ס

שרשיו...

שמות פרק כז – פרשת משפטים

(א) ואל משה אמר עלה אל יקוק אפה ואהרן נדב ואביהוא ושבועים מזקני ישראל והשתחויתם מרחק: (ב) ונגש משה לבדו אל יקוק והם לא יגשו והעם לא יעלו עמו: (ג) ויבא משה ויספר לעם את כל דברי יקוק ואת כל המשפטים ויען כל העם קול אחד ויאמרו כל הדברים אשר דבר יקוק נעשה: (ד) ויכתב משה את כל דברי יקוק וישכם בבקר ויבן מזבח תחת הקר ושתיים עשרה

מַצְבָּה לְשָׁנִים עֶשֶׂר שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל: (ה) וַיִּשְׁלַח אֶת נְעָרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עִלְתָּ וַיִּזְבְּחוּ וַיִּזְבְּחוּ זָבָחִים שְׁלָמִים לַיְקוֹק פָּרִים: (ו) וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצֵי הַדָּם וַיִּשֶׂם בְּאֵזְנֵי הַדָּם וְחֲצֵי הַדָּם זָרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ: (ז) וַיִּקַּח סֵפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יִקְוֹק נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע: (ח) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַדָּם וַיִּזְרַק עַל הָעָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה דַם הַבְּרִית אֲשֶׁר פָּרַת יִקְוֹק עִמָּכֶם עַל כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:
(ט) וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נָדָב וְאָבִיהוּא וְשִׁבְעִים מְזֻקְנֵי יִשְׂרָאֵל: (י) וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנֵי הַסִּפִּיר וַיִּכְעַצְמוּ הַשָּׁמַיִם לְטֹהַר: (יא) וְאֵל אֲצִילֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁלַח יְדוֹ וַיִּחְזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ: (יב) וַיֹּאמֶר יִקְוֹק אֵל מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הַהֲרָה וְהִיָּה שָׁם וְאֶתְנַה לְךָ אֶת גְּלוֹת הָאֶבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר פָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתֶם: (יג) וַיִּקַּם מֹשֶׁה וַיְהוֹשֵׁעַ מִשְׁרָתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל הַר הָאֱלֹהִים: (יד) וְאֵל הַזְּקֵנִים אָמַר שָׁבוּ לָנוּ בְּזֶה עַד אֲשֶׁר נָשׁוּב אֵלֵיכֶם וְהִנֵּה אֶהְרֹן וְחִיר עִמָּכֶם מִי בַעַל דְּבָרִים יִגְשׁ אֵלֵיכֶם: (טו) וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל הַהָר וַיִּכַּס הָעָנָן אֶת הָהָר...

החטא :

מדרש תנחומא (ורשא) פרשת אחרי מות סימן ו

אחרי מות שני בני אהרן, תאני בשם רבי אליעזר לא מתו נדב ואביהוא אלא על שהורו הלכה לפני משה רבן, מעשה בתלמיד אחד שהורה הלכה לפני רבו... , בארבעה מקומות מזכיר מיתתן של בני אהרן והזכיר את סורחנן, כל כך למה להודיעך שלא מצא בידן אלא אותנו עון בלבד, אמר רבי אלעזר המודעי בוא וראה כמה קשה מיתתן של נדב ואביהוא לפני הקב"ה שבכל מקום שמזכיר מיתתן מזכיר סורחנן כל כך למה שלא ליתן פתחון פה לבאי עולם שלא יאמרו מעשים מקולקלים היה להם בסתר ולפיכך מתו בר קפרא בשם ר' ירמיה בן אלעזר אמר בשביל ארבעה דברים מתו בני אהרן, על הקריבה ועל ההקובה, ועל אש זרה ועל שלא נטלו עצה זה מזה

על הקריבה שנכנסו לפני ולפניי **ועל ההקובה** שהקריבו קרבן מה שלא נצטוו, **ועל אש זרה** שהביאו אש זרה מבית הכירים, **ועל שלא נטלו עצה זה מזה** תאני רבי חייא איש מחתתו איש ממחתתו איש מעצמו עשו ולא נטלו עצה זה מזה,

רבי מני דשאב ור' יהושע דסכנין בשם רבי לוי בשביל ד' דברים מתו בניו של אהרן ובכלן כתיב בהן מיתה, **על שנכנסו בלא רחיצת ידים ורגלים** וכתוב בהן מיתה בבואם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו (שמות ל) **וע"י שנכנסו מחוסרי בגדים** דכתיב בהן מיתה שנאמר (ויקרא י) והיו על אהרן ועל בניו בבואם אל אהל מועד וגו', ומה היו מחוסריי אר"ל מעיל היו מחוסרים דכתיב ביה מיתה שנאמר והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו וגו', **וע"י שלא היה להם בנים** כתיב בהן מיתה שנאמר וימת נדב ואביהוא ובנים לא היו להם, **ועל שנכנסו שתויי יין למקדש** וכתבי יין ושכר אל תשת ולא תמותו (שם /ויקרא י'), **אבא חנין אומר שלא היה להם נשים** דתנינן תמן וכפר בעדו ובעד ביתו היא אשתו, א"ר לוי **שחוצים היה** הרבה והיו אומרים איזו אשה הוגנת לנו הרבה נשים עגונות היו יושבות וממתנות להם והם אומרים אחי אבינו מלך ואבינו כהן גדול אחי אמנו נשיא ואנו סגני כהונה איזה אשה הוגנת לנו, אמר רבי מנחמה בשם רבי יהושע בר נחמיה עליהם אמר דוד (תהלים עח) בחוריו אכלה אש ובתולותיו לא הוללו, למה בחוריו אכלה אש על ידי שבתולותיו לא הוללו, ועוד מן הדא ואל משה אמר עלה אל ה' אתה ואהרן נדב ואביהוא (שמות כד) מלמד שהיו משה ואהרן מהלכין תחלה נדב ואביהו מהלכין אחריהם וכל ישראל אחריהן והיו אומרים **מתי ימותו שני זקנים ואנו נוהגים בשררה על הצבור תחתיהם**, רבי יודן בשם רבי איבו אמר שניהם אמרו בפיהם זה לזה בפניהן אמרו זה לזה, רבי פנחס אומר בלבם הרהרו, אמר רבי ברכיה אמר להם הקדוש ברוך הוא אל תתהלל ביום מחר כי לא תדע מה יולד יום (משלי כז) הרבה סייחין מתו ועשו בעורותיהם שטוחין על גבי אמותיהן, ועוד מן הדא ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו (שמות כד) א"ר פנחס מכאן **שהיו ראויין להשתלחת יד**, א"ר הושעיה וכי קלורין עלתה עמהן לסיני דאת אמרת ויחזו את האלהים, אלא **מלמד שזנו עיניהם מן השכינה כאדם שמביט בחבירו מתוך מאכל ומשתה**, רבי יוחנן אמר אכילה ודאי דכתיב (משלי טז) באור פני מלך חיים ורצונו כעב מלקוש, א"ר תנחומא מלמד שהגיסו את לבן ועמדו על רגליהם וזנו עיניהם מן השכינה רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אומר משה לא זן עיניו מן השכינה שנאמר (שמות ג) ויסתר משה פניו וגו', בשכר כי ירא זכה וייראו מגשת אליו (שם /שמות /לד), בשכר מהביט זכה ותמונת ה' יביט (במדבר יב) בשכר ויסתר משה זכה והנה קרן עור פניו, ונדב ואביהוא זנו עיניהם מן השכינה ולא נהנו מן השכינה ועוד מן הדא וימת נדב ואביהוא לפני ה' בהקריבם אש זרה,

אמר ר' יוחנן וכי לפני ה' מתו, אלא **מלמד שהוא קשה לפני הקב"ה בשעה שבניהם של צדיקים מסתלקין מן העולם בחייהם**, רבי נחמן בעי קומי רבי פנחס בר חמא בר סימן הכא הוא אומר לפני ה' לפני ה' ב' פעמים, ולהלן הוא אומר לפני אביהם פעם אחת אלא מלמד שהוא קשה לפני הקב"ה כפלים כאביהם, במדבר סיני א"ר מאיר וכי במדבר סיני מתו, אלא מלמד שהוא קשה לפני הקב"ה **שמהר סיני נטלו אפופסין שלהן למיתה**, משל למלך שהי משיא את בתו ונמצא בשובשין שלו דבר מקולקל, אמר המלך אם אני הורגו עכשיו הריני מעכב שמחת בתי, אמר המלך למחר שמחתי באה ואני הורגו מוטב בשמחתי ולא בשמחת

בתי, כך אמר הקב"ה אם אני הורגן עכשיו אני מעכב שמחת התורה, למחר שמחתי באה מוטב בשמחתי ולא בשמחת התורה
הה"ד ביום חתונתו וביום שמחת לבו (שיר/השירים/ג) ביום חתונתו זה סיני יום מתן תורה וביום שמחת לבו זה אהל מועד.

שלא יהרסו לעלות אל ה' (!)

הקדמת הרמב"ן לויקרא

הספר הזה הוא תורת כהנים והלויים יבאר בו עניני הקרבנות כולן ומשמרת המשכן כי כאשר היה ספר אחד בענין הגלות והגאולה
ממנו והשלימו בענין אהל מועד וכבוד השם אשר מלא את המשכן צוהו בקרבנות ובשמירת המשכן שיהו הקרבנות כפרה להן ולא
יגרמו העונות לסלק השכיני וצוה בכהנים הנגשים אל ה' שיתקדשו שהזהיר על טומאת מקדש וקדשיו וגם **שלא יהרסו לעלות אל**
ה' כמו שאמר דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש מבית לפרוכת אל פני הכפרת אשר על הארון ולא ימות כי בענין
אראה על הכפרת כאזהרת פן יהרסו אל ה' לראות ונפל ממנו רב ואחר כך יגביל המשכן כהגבלת הר סיני בעת היות שם כבוד
אלהי ישראל.

מדרש הגדול

וימותו לפני ה', איסי בן יהודה אומר לא מתו בני אהרון אלא כדי לקדש שמו של מקום, ושלא ליתן פתחון פה לכל באי העולם
, שלא יאמרו שלא שרתה שכינה באהל מועד אלא בערפל, שהרי נדב ואביהוא נכנסו לפני ולפנים ולא הוזקו. משל למה הדבר
דומה? למלך שבנה פלטרין, ושכללה, וקבע כסא בתוכה. נכנס אחד מבני פלטרין, נטל כתר ונתן בראשו וישב לו על כסאו. אמר
המלך אם אני מאריך פני עם זה, עכשיו כל בני פלטרין שלי עושים לי כך, ונמצא כבודי מתמעט. מיד אמר לספקלטור וחתך ראשו
ונפלה תלושה. במקורבין כך, קל וחומר במרוחקין כך. כיון שנכנסו נדב ואביהוא לפני ולפנים אמר הקב"ה אם אני מאריך פני
עם אלו, עכשיו כל אחד ואחד מישראל עושים לי כך ונמצא כבודי מתמעט, אלא ימותו נדב ואביהוא ומאה כיוצא בהן ואל יתמעט
כבודי אפילו שעה אחת. ואמר למלאך, ונגפן וגרפן והוציאן לחוץ ונפלה תלושה. במקורבין כך, קל וחומר במרוחקין, ועליהן
ועל כיוצא בהן נאמר: "אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא פְּנֵי שָׂרִים וְלֹא נָפַר שׁוֹעַ לְפָנָי דָּל פִּי מַעֲשֶׂה דְדָוִד כְּלָם": **איוב לד יט**

ההתמודדות:

זוהר כרך ג (ויקרא) פרשת אחרי מות דף נו עמוד ב

בכל זמנא דצדיקייא מסתלקי מעלמא דינא אסתלק מעלמא ומיתתהון דצדיקייא מכפרת על חובי דרא, ועל דא פרשתא דבני
אהרן ביומא דכפורי קרינן לה למהוי כפרה לחוביהון דישראל, אמר קודשא בריך הוא אתעסקו במיתתהון דצדיקייא אלן
ויתחשב לכו כאלו אתון מקרבין קרבנין בהאי יומא לכפרא עלייכו, דתנינן כל זמנא דישראל יהון בגלותא ולא יקרבו קרבנין
בהאי יומא ואינון תרין שעירין לא יכלין לקרבא יהא להו דכרנא דתרי בני אהרן ויתכפר עלייהו, דהכי אוליפנא דכתיב (במדבר ג)
ואלה שמות בני אהרן הכהנים וגו' וכתוב הבכור נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר, ואלעזר ואיתמר מבעי ליה מהו אלעזר ואיתמר,
אלא שקול הוה אביהוא כתרי אחוי ונדב ככלהו, ואית דמתני (לה אפכא) הבכור נדב דא בלחודוי ואביהוא בלחודוי וכל חד
אתחשיב בעיניה כתרואיהו כאלעזר ואיתמר אבל נדב ואביהוא בלחודייהו שקולין הוי לקבל שבעין סנהדרין דהוו משמשין קמי
משה, ובגין כך מיתתהון מכפרא על ישראל, ועל דא כתיב (ויקרא י) ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה, ואי"ר שמעון הבכור
נדב כלומר ההוא דכל שבחא ויקרא דיליה (מה שמה) נדב ואביהוא עאכ"ו, דהני תרי לא אשתכחו כוותייהו בישראל:

הרב דסלר, מכתב מאליהו כרך ב' עמ' 246-244

...לכאורה חטאים רבים ושונים מנו כאן חז"ל. אולם כלל גדול הוא: כשחז"ל אומרים דעות שונות בענייני אגדה, הרי כולן
מאירות אותו נושא מצדדים שונים – מבחינות שונות. כשנתעמק בכל דברי חז"ל הנ"ל נמצא **ששורש אחד** היה לכל פרטי החטאים
האלה... שלגודל חטאם היו חסרים בשלמות מידת ענוה. חסרון זה בא בגרמת רום מעלתם, שהסתמכו יתר על המדה על גודל
מעלתם. דבר זה מתבטא בדברי הרמב"ן והזוהר... **(ראו שם בהמשך)**... וגילו לנו חז"ל דבר נורא מאוד. כל מידה שבאדם תראה
אותותיה ותתבלט ממש בכל מעשה ומעשה, ועל כן דייקו להראות במעשים אלה... ענפים שונים שיוצאים משורש אחד, דהיינו
הרבה פרטים שבהם באה לידי גילוי נקודה זאת של חוסר ענוה לפי ערכם

תגבורת אהבה יותר מיראה

שפת אמת ספר ויקרא - פרשת שמיני - שנת תרל"ו

בשם אמו"ז ז"ל ע"פ אשר לא צוה אותם. ללמוד כי העיקר כח כל מעשה האדם מצד ציווי ה'. כי כל שכל אדם בטל לכח זה. והנה
נדב ואביהוא היו צדיקים גדולים ועשו לשם שמים רק שהי' חסר הציווי. ויש ללמוד קו"ח מדה טובה מרובה אי"כ מי שעושה רצון
הבורא אף שאינו יודע טעם הדבר לעשותו בכוונה רצויה. הרי זה הכח מצד פקודת ה'. כמאמר אשר קדשנו במצותיו וצונו. כח
ציווי זו חשוב מן הכל. וי"ל מ"ש שתויי יין נכנסו כי השגת הטעמים נקי' יין יינה של תורה. אעפ"כ צריך להיות רק בפקודת המלך.
ולאשר השגתם גבר להם לעשות גם אשר לא צוה ה' נקי' שתויי יין נכנסו. ועפ"י נפרש טובים דודיך מייך. כלומר התדבקות
והתקרבות ה' אשר קרבנו אליו טובים מכל השגת שכל האדם:

מי השלוח

יהי אחרי... דבר אל אהרון ואל יבוא בכל עת כמו בכל אוות נפשך, היינו כי אחר שראית כי כל קדושת נדב ואביהו לא היצילם מגוון חטא בקרבכם לפני ה', כי היה בעומקם **תגבורת אהבה יותר מיראה**, לזאת הזהיר אותם שאל ידמה בנפשו שבכוחו יוכל להשמר מזה, וישמור את עצמו יותר מהם, רק שיהיה לו תמיד מיחוש בזה, וידע שצריך תמיד סיעת הש"י, כי בזאת יבוא אהרון מלמד **שיבוא באותו ענין עצמו שבאו נדב ואביהו**, כי באו בקדושה ובטהרה ובשמירה גדולה, ורק העצה הפר בן בקר לחטאת...

הרב קוק, אורות הקודש ג' ט הבאים אל הקודש

כשהולכים אחרי ההרגשה העליונה של הופעת רוח הקודש, ושל כל חכמה והופעה שבעולם, בלא התקשרות אל התורה ומעשיה בפרטיות, ובמדידת המדות הטובות, המשוערות על פיה, הרי זה חטא נדב ואביהו, הפרדת יסוד אבא מאימא עלאה. חושבים המתנהגים ככה שמתקרבים אל הקודש, מיחדים הם ממרחקים, מקריבים אפילו אש זרה, ובאים אל הקודש, שתויי יין, בלא אימתא דשמיא, הנובעת ממקור עליון, הבאה על ידי כיסוי הראש, אלא פרועי ראש, ומתיחדים כל אחד בהשגתו המיוחדת בלא איגוד עליון של תורת משה מורשה, לא נטלו עצה זה מזה, ומורים הלכה בפני רבם, מתוך הכרה של גדלות פנימית. ועומק גדול של קדושה זו צריכה להתבטל בפני מקור התורה. ונקדש בכבודי.

והם מיודעיו של מקום, אינם יכולים להתגבל בגבולים גדולים ממשה ואהרן, בהתפשטותם, נדחים מן העולם, ואינם באים בבנין של משפחה, ובנים לא היו להם. וחוזרים בהולדה שניה, בפינחס זה אליהו, המלא רוח ד' וקנאת הברית.

המסורת והעבודה המקודשת על פי הנבואה והתורה המנוחלת, וההתעלות העליונה, המכבדת את הקדושה, ומגבלת את תנאי החיים הרוחניים, ועם זה מנשאת עצמה מכל הערכים העולמיים, נמזגו בישראל, לשאת בכחה העז את משא הגלות וכל עמלו, ולחדור דרך כל עמקי תהומות אור ישועה וגאולה. זכרו תורת משה עבדי אשר צויתי אותו בחורב על כל ישראל חקים ומשפטים, הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ד' הגדול והנורא, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם.

רוח הנעורים הסוער, המתעורר בעז ובגבורה, עם רוח הזקנה המסודר, המלא כובד ראש וזהירות, יחד מתאגדים לאגודה לפעול פעולתם בחיים, הרוחניים והגשמיים, להחיש ישועה, ולהעשות בסיס לצמח ד', עריכת נר לבן ישי משיח ד', רוח אפינו, אשר בא יבואו אלינו שניהם יחד, אליהו הנביא עם משיח בן דוד.

הרב קוק, אורות הקודש ג, יא הצמאון הלוהט

את הצמאון האלהי, הבוער וסוער בשלהבת עזו בלב, אסור לכבות. אם כל המכבה גחלת מעל המזבח הגשמי, עובר הוא בלאו של אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, קל וחומר המכבה גחלת רוחנית עליונה מעל גבי המזבח הרוחני, המלא חיי קודש, הלב הישראלי. אמנם צריכים תמיד להוסיף אש מן ההדיוט, בשכל טוב, בחכמה ובבינה, באור תורה ונר מצוה, כדי שתהא השלהבת עליה ומתרוממת, עולה ומוסיפה כח וגבורה, בכל הדרגות של החיים, מרום רקיעא עד ארעית תהומא.

הצמאון העמוק והלוהט, כשהוא מתחבר אל השכל, החוקר והדורש, המצייר והמשכלל, משפיע הוא בו כח חיים רעננים ועליונים, מאזר הוא את כח החכמה באזור גבורה, והגבורה משתלהבת בלהבות אור מלאי גוונים וצבעים נפלאים, כעין החשמל, וכמראה הבזק, כמראה אש בית לה, וגבות מלאות עינים, וגבה להם ויראה להם, נחמדו ויפו, פאר קדושים.

אשרי עין רואה כל אלה, ירוין מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם, משך חסדך ליודעך וצדקתך לישרי לב.

שתויי יין

שפת אמת ויקרא פרשת שמיני תרל"ו

בשם אמו"ז ז"ל ע"פ אשר לא צוה אותם. ללמוד כי העיקר כח כל מעשה האדם מצד ציווי ה'. כי כל שכל אדם בטל לכח זה. והנה נדב ואביהו היו צדיקים גדולים ועשו לשם שמים רק שהי' חסר הציווי. ויש ללמוד קו"ח מדה טובה מרובה א"כ מי שעושה רצון הבורא אף שאינו יודע טעם הדבר לעשותו בכונה רצוי. הרי זה הכח מצד פקודת ה'. כמאמר אשר קדשנו במצותיו וצונו. כח ציווי זו חשוב מן הכל. וי"ל מ"ש שתויי יין נכנסו כי השגת הטעמים נק' יין יינה של תורה. **אעפ"כ צריך להיות רק בפקודת המלך**. ולאשר השגתם גבר להם לעשות גם אשר לא צוה ה' נק' שתויי יין נכנסו. ועפ"ז נפרש טובים דודיך מיינ. כלומר התדבקות והתקרבות ה' אשר קרבנו אליו טובים מכל השגת שכל האדם:

שפת אמת ויקרא פרשת שמיני תרל"ט

... וזהו ענין אמרם ז"ל שתויי יין נכנסו למקדש כי הרי אמרו שהורו הלכה בפני רבן א"כ נראה שכוונו להלכה אמיתית. אבל ההלכה רק עפ"י התורה וציווי מרע"ה שר התורה כמ"ש בכ"מ הלכה למשה מסיני. והם כוונו הטעם וההלכה בלי הציווי ונחסר להם עיקר כח התקרבות שהוא בכח הבורא ית' שקדשנו במצותיו ע"י התורה. ולכן כתיב טובים דודיך שהוא דביקות והתקרבות הבורא ית' לבניי בעצם נפשותם יותר מהשגת הטעמים כנ"ל. וכמ"ש במד' ויקהל טוב שם משמן כו' על בצלאל ראה קראתי כו'

כיון שהי' בכח הבורא ית' שבחר לבצלאל נתקיים כו' ע"ש. וכן כחן של בניי לכן מקדימין ברכת המצות לעשיות המצוה להראות כי כח גשת אדם למעשה זו הוא מצד הציווי כנ"ל...

שפת אמת ויקרא פרשת שמיני

בענין שאמחז"ל על נדב ואביהוא שתויי יין נכנסו למקדש. גם לפי פשוטו חלילה לומר שהיו מזלזלין ח"ו בעבודה. רק כענין שמצינו אגברי' חמרא לדרדקא כי היכי דלימרו מילי. (עפ"י סנהדרין לח ע"א) ואיתא חמרי פקחין כו'. שהיין מעורר הלב כמ"ש ותירוש ינובב בתולות. אך הכהן שהוא שלוחו של מקום לא הי' רשאי להוסיף שום כח והתפעלות מצידו. וזה נקרא אשר לא צוה אותם שהי' צריך להיות כל העבודה רק בשליחות המקום ב"ה. והקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה:

מתי ימותו שני זקנים ...

שפת אמת ויקרא פרשת שמיני תרמ"ח

בענין חטא נו"א אשר לא צוה וכו' ואחיכם כל בית ישראל יבכו כו'. יתכן לומר כי בניי הקדימו נעשה לנשמע כמלאכי השרת. אח"כ נפלו ממדריגה זו ונאמר כאדם תמותון. ונו"א היו מחזיקים בדרגא הראשונה כמלאכים שנאמר עושי דברו הדר לשמוע. והטעם כי המלאך מרגיש בעצמו רצונו ית' ונק' עושי רצונו כידוע. אך ע"י שכלל ישראל לא היו במדריגה זו נענשו נדב ואביהוא. ויתכן שזה עצמו נכלל במ"ש ז"ל שהורו הלכה בפני רבן וגם אמרו מתי ימותו ב' זקנים כו'. פי' שאמרו שיכולין לתקן להנהיג בניי כמו קודם החטא. אבל באמת לא הי' כן רצונו ית' כי הכל בסדר מוכן לפניו. כל דור ודור הנהגה המיוחדת לו. הגם שהחטא גרם מ"מ הכל אמת. [ואפשר זה הרמז בקרובי אקדש מטעם ועל פני כל העם אכבד שגובר כח כללות פשוטי בניי מכח היחידים הקרובים אליו כנ"ל] ולכן בית ישראל יבכו השריפה שהם גרמו מיתתם כנ"ל:

שהם גדולים ממני וממך...

רש"י ויקרא פרק י פסוק ג

הוא אשר דבר וגו' - היכן דבר ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי (שמות כט מג). אל תקרי בכבודי אלא במכובדי. אמר לו משה לאהרן אהרן אחי יודע הייתי שיתקדש הבית במיודעיו של מקום והייתי סבור או בי או בך, עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך: **וידם אהרן** - קבל שכר על שתיקתו. ומה שכר קבל, שנתייחד עמו הדיבור, שנאמרה לו לבדו פרשת שתויי יין: **בקרבי** - בבחירי: **ועל פני כל העם אכבד** - כשהקב"ה עושה דין בצדיקים מתיירא ומתעלה ומתקלס, אם כן באלו, כל שכן ברשעים, וכן הוא אומר (תהלים סח לו) נורא אלהים ממקדשיך, אל תקרא ממקדשיך אלא ממקודשיך:

ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו...

פסיקתא רבתי (איש שלום) פרשה מז

ילמדנו רבינו אי זו גדולה מזו התפילה או התשובה... רבי יהודה בן רבי חייא אומר התשובה מבטלת חצי הגזירה והתפילה מבטלת כל הגזירה ורבי יהושע בן לוי אומר התפילה מבטלת חצי הגזירה והתשובה מבטלת כל הגזירה. **א"ר יהודה בר חייא** מניין שהתשובה מבטלת חצי הגזירה שנאמר **בין**... **א"ר יהושע בן לוי** התשובה מבטלת כל הגזירה והתפילה חצי הגזירה שכן אתה מוצא ביכניה מלך יהודה ...

ומנין שהתפילה מבטלת חצי הגזירה, שכן אתה מוצא באהרן שנאמר **ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו** (דברים ט' כ') אמר רבי יהושע דסיכנן בשם ר"ל אין להשמידו אלא עקירת בנים ובנות שנאמר ואשמיד פרוי ממעל ושרשיו מתחת (עמוס ב' ט'), לא עשה אלא כיון שנתפלל משה עליו שנאמר ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא (דברים שם ט') אמר לו הקדוש ברוך הוא **הואיל שנתפללת עליו ביטלת חצי הגזירה ממנו, ואל אלעזר ואל איתמר הנותרים (ויקרא י' י"ב) מלמד שאף הן היו בכלל הגזירה אמר** רבי מנא דשאב בשם ר' יהושע ב"ל הצל לקוחים למות (משלי כ"ד י"א), נמצאת אומר שעל ידי התפילה ניצולו אלעזר ואיתמר, אמר הקדוש ברוך הוא חייך כך הייתה הגזירה שימותו כל (בנים) [בניך] והואיל שנתפלל משה הריני מבטל חצי הגזירה ומבטל שנים ומניח שנים, מניין, [ממה] שקרינן בעניין אחרי מות שני בני אהרן.

רש"י ויקרא פרק י פסוק יב

הנותרים - מן המיתה. מלמד שאף עליהם נקנסה מיתה **על עון העגל**, הוא שנאמר (דברים ט כ) ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו, ואין השמדה אלא כלוי בנים, שנאמר (עמוס ב ט) ואשמיד פרוי ממעל, ותפלתו של משה בטלה מחצה, שנאמר (דברים ט כ) ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא:

אף לזאת יחרד לבי ...

מדרש תנחומא (ורשא) פרשת אחרי מות סימן ד

(ד) ר' אחא בר זעירא פתח אף לזאת יחרד לבי ויתר ממקומו (איוב!) (לו)

מהו ויתר מקפץ כמו שנאמר לנתר בהם על הארץ ומתרגמינן לקפצא בהון על ארעא,

אמר איוב לא היו דומין בניו של אהרן למטהו מטה אהרן נכנס יבש ויוצא לח שנאמר (במדבר יז) ויוצא פרח ויצץ ציץ, טיטוס הרשע נכנס לבית קדש הקדשים גדר את הפרוכת נכנס בשלום ויצא בשלום, ובני אהרן נכנסו להקטיר ויצאו שרופים שנאמר בקרבם לפני ה'. !?

ויקרא רבה (וילנא) פרשה כ"ד"ה א אחרי מות

א אחרי מות שני בני אהרן ר' שמעון פתח (קהלת ט) **הכל כאשר לכל מקרה אחד לצדיק ולרשע, קהלת ט ב** הכל פאָשֶׁר לְכָל מִקְרָה אֶחָד לְצַדִּיק וְלְרָשָׁע לְטוֹב וְלְטָהוֹר וְלְטָמֵא וְלַזָּבֵחַ וְלַאֲשֶׁר אֵינְנוּ זָבֵחַ כְּטוֹב כְּחָטָא הַנְּשָׁבַע כְּאֲשֶׁר שְׁבוּעָה יָרָא: (פרק ט)

לצדיק זה נח שנאמר בו (בראשית ו) איש צדיק

אמר ר' יוחנן בשם רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי נח כשיצא מן התיבה הכישו הארי ושברו ולא היה כשר להקריב והקריב שם בנו תחתיו, ולרשע זה פרעה נכה כיון שביקש לישב על הכסא של שלמה לא היה יודע מנהגיו הכישו ארי ושברו

זה מת צולע וזה מת צולע היינו דכתי' מקרה אחד לצדיק ולרשע לטוב ולטהור ולטמא

טוב זה משה שנא' (שמות ב) ותרא אותו כי טוב הוא ר' מאיר אומר שנולד מהול ולטהור זה אהרן שהיה עוסק בטהרתן של ישראל שנאמר (מלאכי ב) בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון ולטמא אלו מרגלים

אלו אמרו שבחה של ארץ ישראל ואלו אמרו גנאי אלו לא נכנסו ואלו לא נכנסו היינו דכתי' לטוב ולטהור ולטמא

לזובח זה יאשיה שנאמר (ד"ה = דברי הימים = ב לה) וירם יאשיהו לבני העם צאן כבשים ובני עזים

ולאשר איננו זובח זה אחאב שביטל קרבנות הה"ד (שם / דברי הימים ב' / יח) וזיבח לו אחאב צאן ובקר לרוב זבח לו זבח ולא

קרבנות זה מת בחצים וזה מת בחצים היינו דכתי' לזובח ולאשר איננו זובח,

כטוב כחוטא כטוב זה דוד שנאמר (שמואל א טז) וישלח ויביאהו והוא טוב רואי א"ר יצחק טוב ראי בהלכה כל הרואהו

זכור לתלמודו כחוטא זה נבוכדנצר שנאמר (דניאל ד) וחטאיך בצדקה פרוק

זה בנה בית המקדש ומלך ארבעים שנה וזה החריב בית המקדש ומלך מ' שנה הוי מקרה אחד וגוי

כנשבע זה צדקיה שנאמר (ד"ה = דברי הימים = ב לו) וגם במלך נבוכדנצר מרד,

כאשר שבועה ירא זה שמשון שנא' (שופטים טו) ויאמר להם שמשון השבעו לי פן תפגעון בי

זה מת בנקור עינים (מלכים ב כה) ואת עיני צדקיהו עור וזה מת בנקור עינים (שופטים טז) ויאחזו אותו פלשתים וינקרו

את עיניו הה"ד מקרה אחד לנשבע וגוי,

ד"א מקרה אחד אלו בני אהרן דכתיב בהון (מלאכי ב) בשלום ובמישור, לרשע זה עדת קרח דכתיב בהון (במדבר טז) סורו נא

וגוי אלו נכנסו להקריב במחלוקת ויצאו שרופין ואלו נכנסו להקריב שלא במחלוקת ויצאו שרופין.

שמואל ב פרק ו

(ו) וַיָּבֹאוּ עַד גֵּרֹן נָכוֹן וַיִּשְׁלַח עֲזָא אֶל אַרְוֹן הָאֱלֹהִים וַיֹּאחֲזֵ בּוֹ כִּי שָׁמְטוּ הַבָּקָר: (ז) וַיַּחַר אֵף יִקְוֶק בְּעֵזָה וַיִּכְהוּ שָׁם הָאֱלֹהִים עַל הַשָּׁל

וַיָּמַת שָׁם עִם אַרְוֹן הָאֱלֹהִים: (ח) וַיַּחַר לְדָוִד עַל אֲשֶׁר פָּרַץ יִקְוֶק פָּרַץ בְּעֵזָה וַיִּקְרָא לְמִקְוֶם הַהוּא פָּרַץ עֲזָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

" דָּבַר אֶתְּהָ עֲמִנּוּ", אומר העם הירא אל משה במתן תורה, "וְאֵל יִדְבַר עֲמִנּוּ אֱלֹהִים פֶּן נָמוּת" (שמות ב'),

ומבינים ממרחק הזמן: " היום הזה ראינו כי ידבר אלהים את האדם וחי" (דברים פרק ה).